

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 432/2025-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Jánom Jeseňákom, Tupého 25, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava V) v konaní sp. zn. 36C/47/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 36C/47/2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 36C/47/2024 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré jej **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Požaduje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, aby jej priznal finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

2. Podaná ústavná s'ťažnosť sa týka postupu mestského súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) na základe žaloby zo 17. februára 2017. Okresný súd Bratislava V v uvedenej veci rozhodol v poradí prvým rozsudkom z 18. júla 2022, teda po 5 a pol roku od začatia napadnutého konania. Proti tomuto rozsudku podala 15. augusta 2022 s'ťažovateľka odvolanie, ktoré bolo 10. januára 2023 prijaté Krajským súdom v Bratislave. Uznesením z 30. apríla 2024 krajský súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Vo veci v súčasnosti rozhoduje mestský súd potom, ako mu bola vec vrátená krajským súdom uznesením z 30. apríla 2024. Mestský súd bol podľa s'ťažovateľky takmer dvanásť mesiacov nečinný potom, ako mu bolo odvolacie rozhodnutie doručené.

4. S'ťažovateľka podala 16. apríla 2025 predsedovi mestského súdu s'ťažnosť na zbytočné prietahy v konaní, ktorá bola posúdená ako dôvodná.

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 432/2025-27 z 26. augusta 2025 prijal ústavnú s'ťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

6. S'ťažovateľka namieta, že napadnuté konanie trvá viac ako 8 rokov, z toho rok je mestský súd úplne nečinný a zároveň nebol vo veci ani nariadený termín pojednávania. Dĺžka konania je preto nezlučiteľná s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a nie je ju možné nijakým spôsobom ospravedlniť. Napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, ktoré vznikli z objektívnych dôvodov, ako aj zo subjektívnych dôvodov na strane mestského súdu. S'ťažovateľka uvádza, že napadnuté konanie nie je náročné do tej miery, aby samo osebe bolo akceptované ako dôvod ospravedlňujúci doterajšiu dĺžku konania. Svojím správaním neprispela k zbytočným prietahom, osobne sa zúčastňovala všetkých pojednávanií, čo malo za následok jej neprítomnosť v zamestnaní a zníženie mzdy. Prietahy v napadnutom konaní s'ťažovateľka odôvodňuje aj tým, že súd prvej inštancie nevykonal s'ťažovateľkou navrhované dôkazy, čím došlo k nesprávnemu procesnému postupu a nesprávnemu rozhodnutiu vo veci samej, čo potvrdil aj krajský súd v odvolacom rozhodnutí.

7. S'ťažovateľka odôvodňuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 11 000 eur tým, že už viac ako 8 rokov nemôže nakladať so svojím podielom na majetku z BSM, pričom zbytočné prietahy v konaní zasahujú do jej vlastníckych práv, čo má negatívny dopad na kvalitu jej života a život jej súdom zverených detí. V konaní utrpela psychickú ujmu, bola a je vystavená dlhodobej neistote týkajúcej sa majetkovej situácie, ako aj zdĺhavému súdnemu procesu, neistoty riadneho a možného súdneho dokazovania a rozhodnutia, pretože všetky finančné prostriedky mal a má v držbe s'ťažovateľkin bývalý manžel ako druhý účastník konania. Zdôraznila, že počas napadnutého konania o vyporiadanie BSM bol jej bývalý manžel právoplatne odsúdený na trest

odňatia slobody za trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na sťažovateľke a ich spoločných dvoch maloletých deťoch.

8. Po viac než jedenástich rokoch od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o rozvode (20. februára 2014) musí sťažovateľka čeliť neukončenému súdnemu procesu o vyporiadanie BSM, ako aj iným súdnym procesom s tým istým účastníkom konania – bývalým manželom, čo sťažovateľku závažne psychicky, fyzicky a finančne vyčerpalo a stále vyčerpáva.

9. Zdlhavosťou predmetného súdneho procesu o vyporiadanie BSM sa navyše marí preukazovanie existencie a výšky finančných prostriedkov patriacich do masy BSM, pretože banky a účty už neexistujú a je pravdepodobné, že údaje o nich už budú ťažko alebo vôbec nebudú dohľadateľné ani v archívoch, a táto okolnosť je iba v neprospech sťažovateľky. To napokon konštatoval aj krajský súd vo svojom rozhodnutí.

10. Sťažovateľka vníma celý súdny proces o vyporiadanie BSM aj na základe opísaných okolností prípadu ako ťažko znesiteľný zásah do jej osobného a rodinného života, a teda aj do jej práv. Domnieva sa, že nejde len o zbytočné prietahy v dĺžke takmer 12 mesiacov na strane mestského súdu, ale aj o celkovo neprímerane zdlhavý súdny proces o vyporiadanie BSM, trvajúci už vyše 8 rokov, bez vidiny dosiahnutia právoplatného súdneho rozhodnutia v primeranom čase.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

11. Zákonná sudkyňa uviedla, že vec sťažovateľky jej bola pridelená 30. mája 2024 potom, keď krajský súd vo veci rozhodol a uznesením z 30. apríla 2024 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie. Na základe jej pokynu zo 16. apríla 2025 vykonala vyššia súdna úradníčka 12. mája 2025 dopyt na banku týkajúci sa zistenia údajov o majiteľovi bankového účtu a ďalšie informácie v zmysle záverov rozhodnutia krajského súdu. Určenie termínu pojednávania vo veci bude možné až potom, ako bude známy rozvrh práce pre mestský súd na rok 2026, pretože do konca roka 2025 sú všetky termíny pojednávania obsadené. Vzniknutú nečinnosť odôvodnila zákonná sudkyňa nadmernou zaťaženosťou súdneho oddelenia s neprímerane vysokým počtom reštančných vecí, opakovaným prerozdeľovaním spisov z iných súdnych oddelení, nedostatočným personálnym zázemím a s tým spojenou fluktuáciou zamestnancov a sudcov, ako aj nedostatočnými materiálnymi podmienkami. Aj napriek jej snahe konať vo veciach plynulo uvedené objektívne dôvody jej tomu bránia.

12. Podpredseda mestského súdu vo svojom vyjadrení stručne zhrnul chronológiu napadnutého konania. Žaloba bola na pôvodne Okresný súd Bratislava V doručená 17. februára 2017. Do 2. mája 2018 prebiehala príprava pojednávania zahŕňajúca odstraňovanie väd podania, rozhodovanie o oslobodení od platenia súdneho poplatku, výzva na poplatok za žalobu, realizácia § 167 Civilného sporového poriadku. Po uskutočnení 10 pojednávaní vo veci bol 18. júla 2022 vyhlásený rozsudok. Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľky uznesením z 30. apríla 2024 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil mestskému súdu. Termín pojednávania vo veci zatiaľ nebol nariadený.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu. Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľov (II. ÚS 32/02).

15. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je vyporiadanie BSM, patria v zásade medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Po skutkovej stránke je však možné konštatovať vyšší stupeň náročnosti, a to najmä vo vzťahu k presnému ustáleniu masy BSM.

16. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd vychádzal z chronologického prehľadu úkonov a nezistil, že by sťažovateľka svojím správaním prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

17. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu. V čase rozhodovania ústavného súdu trvá napadnuté konanie viac ako 8 a pol roka, čo je samo osebe ústavne neakceptovateľné, a to aj napriek tomu, že vo veci konal po dobu jedného roka a 3 mesiacov (od 10. januára 2023 do 30. apríla 2024) krajský súd, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky. Výsledkom odvolacieho konania však bolo zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci mestskému súdu s odôvodnením, že tento nevykonal riadne a včas sťažovateľkou dokazovanie spôsobilé objasniť rozhodujúce skutočnosti pri ustáľovaní masy BSM a v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia pochybil aj pri objasňovaní a hodnotení skutkového stavu, keď dôkazným bremenom nesprávne zaťažil sťažovateľku vo vzťahu k niektorým ňou namietaným skutočnostiam. V tomto smere bol postup súdu prvej inštancie neefektívny, ktorý nepochybne prispel k predĺženiu napadnutého konania. Navyše, aj samotným mestským súdom potvrdená nečinnosť po dobu jedného roka nemôže byť v kontexte už uvedených okolností ústavne akceptovateľná, o to viac, keď za súčasnej situácie nie je ani výhľadovo známe, kedy bude nariadený termín pojednávania v sťažovateľkinej veci.

18. Výsledkom neefektívneho, nesústreďeného postupu mestského súdu, ako aj jeho nečinnosťou je, že v dohľadnej dobe nemožno očakávať vydanie právoplatného rozhodnutia, ktoré by smerovalo k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

19. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o nadmernej zaťaženi, nedostatočného personálneho a materiálneho zabezpečenia súdu, ústavný súd vyjadruje určité pochopenie k tomuto neprimeranému stavu. Na druhej strane však poukazuje na svoju ustálenú

judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 530/2022, II. ÚS 494/2023).

20. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti prejednávanej veci, dĺžku napadnutého konania v spojení s nečinnosťou mestského súdu, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke prikázal mestskému súde, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadost'učinenia 11 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

23. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na celkovú dĺžku napadnutého konania, na to, že v čase jeho rozhodovania mestský súd vo veci sťažovateľky nerozhodol, obdobie nečinnosti mestského súdu, jeho neefektívny a nesústreďený postup, ako aj význam sporu pre sťažovateľku. Na uvedenom základe ústavný súd rozhodol, že sťažovateľke priznáva primerané finančné zadost'učinenie 4 000 eur, ktoré jej je mestský súd povinný zaplatiť, a to v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Ústavný súd návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške presahujúcej sumu 4 000 eur nevyhovel.

VI.

Trovy konania

24. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

25. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon

v roku 2025 je 371 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti), spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje náhrada trov 771,68 eur. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky označeného v záhlaví tohto nálezu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu